

Lausunto

27.02.2024

Asia: VN/34558/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentteja rakentamislain muutoksista

Itä-Suomen hallinto-oikeus toteaa, että hallituksen esityksen uuden 43 a §:n puhtaan siirtymän sijoitusluvan tavoite prosessien sujuvoittaminen on selkeä. Pykälällä luotaisiin uudenlainen sääntely, jolla puhtaan siirtymän teollisuushankkeet käsitellään. Voimassa olevassa laissa ei ole vastaavanlaisia säännöksiä, joilla tämän kokoluokan hankkeet käsiteltäisiin kokonaan ilman kaavallista suunnittelua. Tähän nähden esityksen perustelut jäävät vähäisiksi. Pykälän 3 ja 4 momentissa on kaavoja vastaavasti säädetty maanomistajille ja muille oikeuden haltijoille aiheutuvista kohtuuttomista rajoituksista tai haitoista ja vaikutusten selvittämisestä kuten alueidenkäyttölain 9 §:ssä säädetään. Asiassa jää epäselväksi, miten edellä mainittuja momentteja tulisi tulkita, kun kyseiset momentit liittyvät voimassa olevassa laissa kaavalliseen isomman kokonaisuuden suunnitteluun ja nyt kyseessä on kokonaan uusi tilanne, jossa ei ole kaavallista suunnittelua ja laajempaa vuorovaikutusmahdollisuutta. Sijoittamisluvan edellytyksistä todetaan 5 momentissa, että niistä säädetään rakentamislain 44, 45 ja 46 §:ssä. Esityksessä ei ollenkaan arvioitu näiden pykälien edellytyksien täyttymistä suhteessa puhtaan siirtymän sijoituslupaun. Hallinto-oikeus toteaa, että kyseinen täysin uusi lupamuoto aiheuttaa monenlaisia uusia tulkinnallisia tilanteita, mitkä todennäköisesti tulevat pidentämään käsittelyaikoja viranomaisessa ja hallinto-oikeudessa.

Hallituksen esityksessä rajataan viranomaisten, yhdistysten ja yksittäisten kansalaisten valitusoikeutta rakentamislakiin (751/2023) nähden. Hallinto-oikeus kiinnittää huomiota siihen, että valitusoikeuden sitominen kohteen valtakunnalliseen tai maakunnalliseen merkitykseen (purkamislupa, toteuttamislupa, rakentamislupa) on ongelmallista, koska kyseinen käsite ei ole yksiselitteinen. Monissa asioissa on kysymys juuri kohteen kulttuurihistoriallisesta arvosta, jolloin

hallinto-oikeuden on tutkittava substanssikysymys varsin pitkälle ennen kuin on mahdollista arvioida, onko valittajalla valitusoikeutta.

Valitusoikeus puhtaasti siirtymän sijoittamisluvasta (43 a §) määräytyisi samoin kuin rakentamisluvasta. Mainituissa asioissa on kysymys teollisuustyyppisistä hankkeista, joilla saattaa olla merkittäviä vaikutuksia. Valitusoikeutettujen piiri on tähän nähden suppea, minkä lisäksi vuorovaikutusmenettely jää puuttumaan kaavoitusmenettelyyn verrattuna. Yhdistysten valitusoikeus on sidottu siihen, edellyttääkö hanke ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hallinto-oikeus toteaa, että YVA-menettelyn tarve saattaa myös olla seikka, joka on tulkinnanvarainen.

Valitusoikeuden rajoittaminen vaikuttaa ongelmalliselta perustuslain 20 §:n ja Århusin sopimuksen valossa tarkasteltuna. Hallituksen esityksen perustelut ovat tältä osin ohuet.

2. Esityksen mukaan Ilmastaselvityksessä tulisi raportoida uuden rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Asetusvalmistelun helpottamista varten kysymme, tulisiko näkemyksesi mukaan vähähiilisyyssarviointi tehdä rakennukselle sekä rakennuspaikalle (rakennuspaikalla tarkoitetaan mm. rakennuksen perustuksia), vaikka hiilijalanjäljen raja-arvot on suunniteltu koskevan vain rakennusta?

Vastaus:

A: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää vain rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

B: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää rakennuksen sekä rakennuspaikan hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

-

3. Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioit esitetyillä muutoksilla olevan edustamasi tahon kannalta?

-

4. Kommenteja alueidenkäyttölain 57, 188 a ja 197 §:stä

-

5. Kommentteja ympäristönsuojelulain 156 b §:stä

-

6. Kommentteja laista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

-

Tiainen Riikka
Itä-Suomen hallinto-oikeus